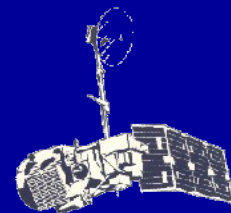

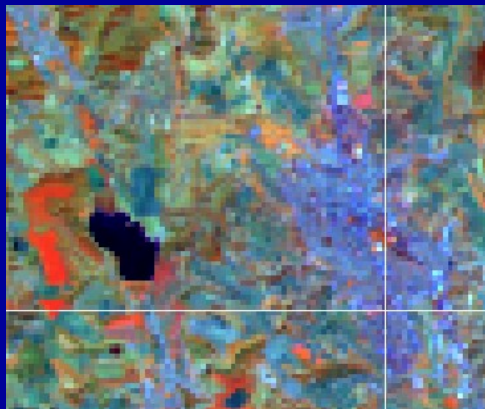
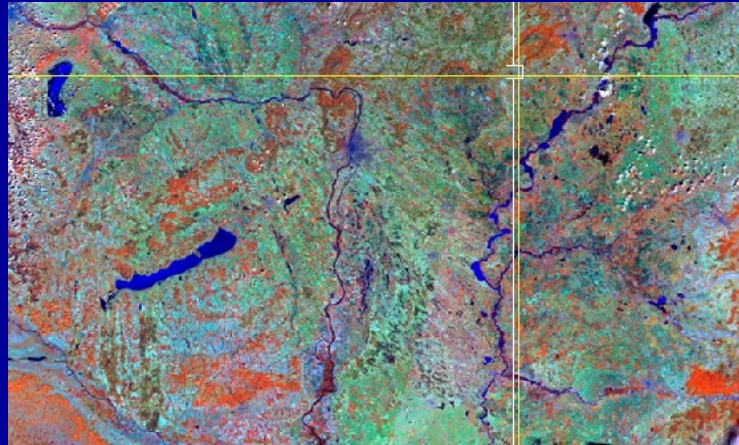
Távérzékelte felvételek típusai és jellemzői

Csornai Gábor – László István
Földmérési és Távérzékelési Intézet
Távérzékelési Igazgatóság

Az előadás 2011-es átdolgozott változata
a TÁMOP 4.2.1./B-09/1/KMR-2010-0003
pályázat támogatásával készült.

Mit tartalmaz egy űrfelvétel?

Layer	Band	FILE PIXEL	LUT VALUE	HISTOGRAM
1		81.000		234009.000
2		35.000		446877.000
3		40.000	127.000	169857.000
4		57.000	93.000	115182.000
5		70.000	112.000	139239.000
6		123.000		213597.000
7		37.000		115182.000

Sávértékek egy pixelen belül

Pixelek <--> a földfelszín elemi darabjai

A műholdas felvételező-rendszerek főbb jellemzői, paraméterei

Térbeli:

- **területi lefedés:** a felvétel által lefedett földfelszín-darab mérete
- **térbeli felbontás:** terepi felbontóképesség, földi pixelméret

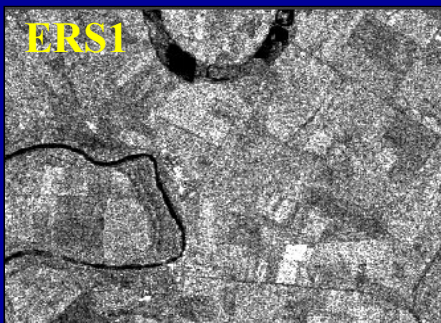
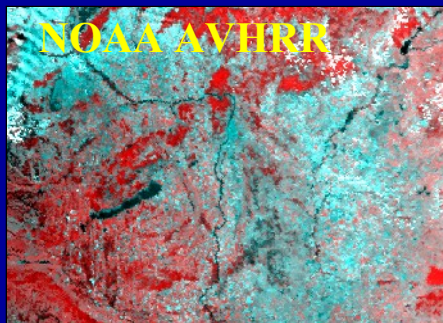
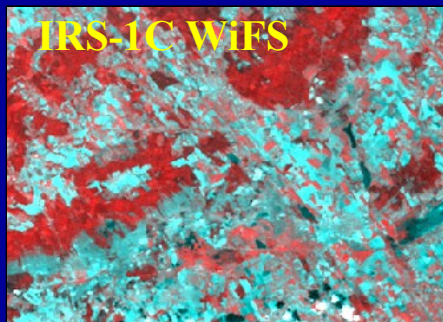
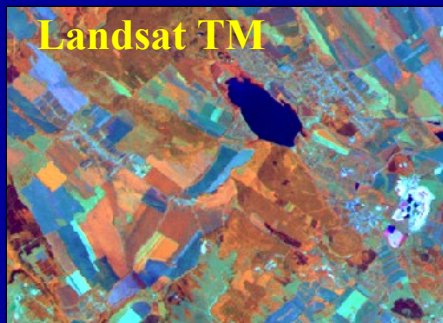
Spektrális:

- **spektrális felbontás:** felvételezésnél használt EM hullámsávok
- **radiometriai felbontás:** beérkező EM sugárzás intenzitásának mérése

Időbeli:

- **időbeli felbontás:** felvételezési gyakoriság, visszatérési idő
- **egyéb tényezők:** az adatokhoz való hozzáférés (gyorsaság, ár)

Néhány nagy- és kislebontású űrfelvétel-típus (10m x 10m - 1100m x 1100m-es földfelszíni felbontás)

Nagyfelbontású űrfelvételek:

Landsat TM
SPOT XS/Xi
IRS LISS

Landsat műholdak
első sorozata
(1, 2, 3)
(1972-1983)

Landsat 5

Tulajdonos: USA
Fellövés ideje: 1984. március
Szenzor: TM
Típus: Multispektrális
Területi lefedés: 185 km x 185 km
Visszatérési gyakoriság: 16 nap
Sávok száma: 6; 1
Spektrális felbontás:

1: 0,45-0,52
2: 0,52-0,60
3: 0,63-0,69
4: 0,76-0,90
5: 1,55-1,75
7: 2,08-2,35
6: 10,42-12,50

Radiometriai felbontás:

8 bit

Térbeli felbontás:

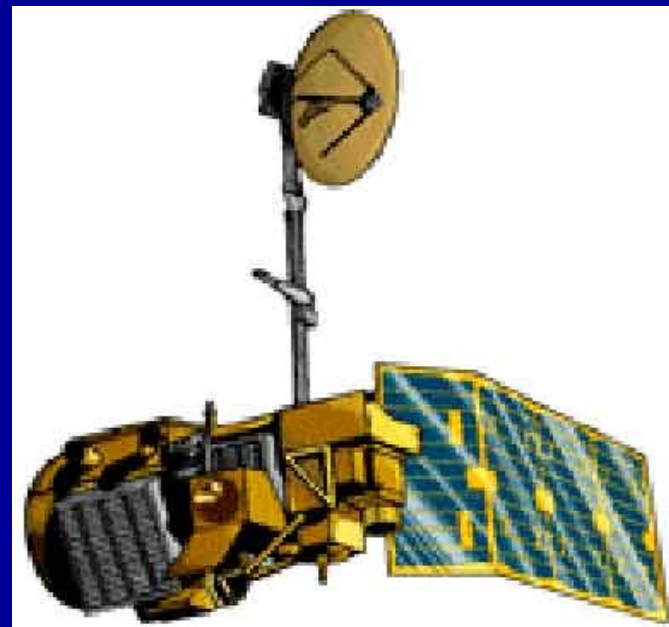
30 m; 120 m

Minőség:

jó, de műhold élettartamát túlhaladó működés miatt 2002. márciusban működésből kivonva. 2003. júliustól újra üzembe helyezték.

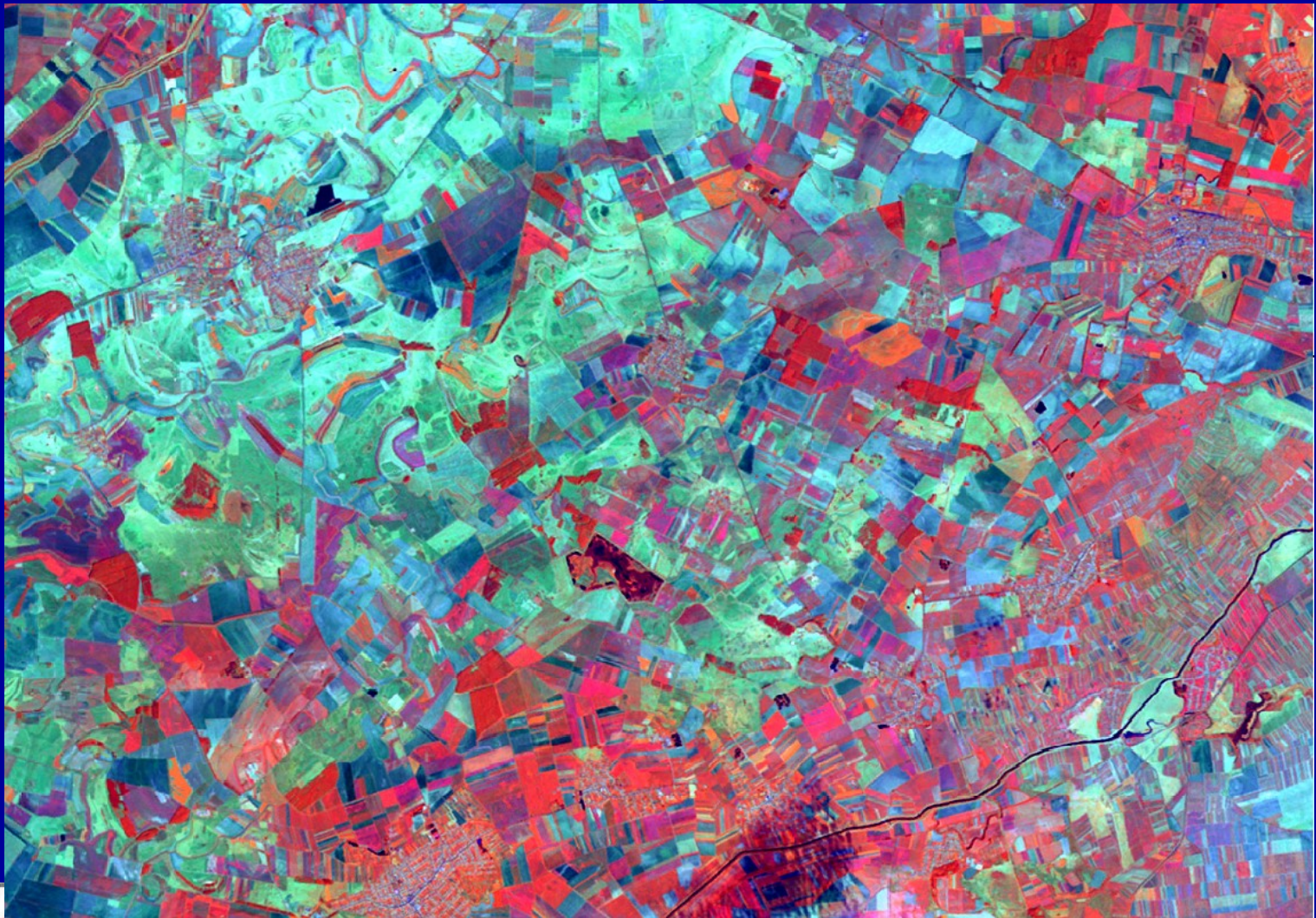
Pálya magasság:

705 km

Landsat 5 TM nagyfelbontású űrfelvétel

2003. augusztus 14.

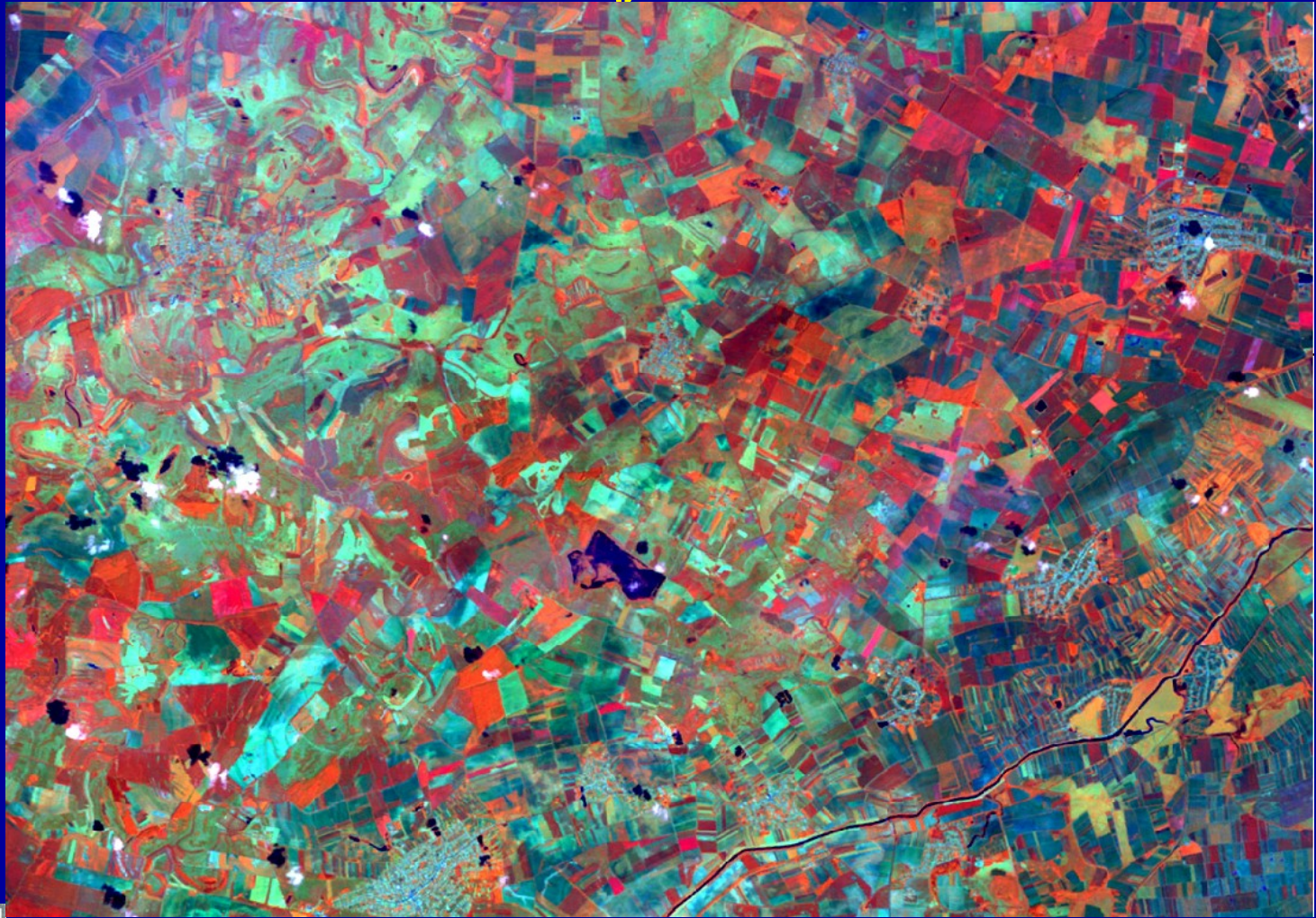

Landsat 7

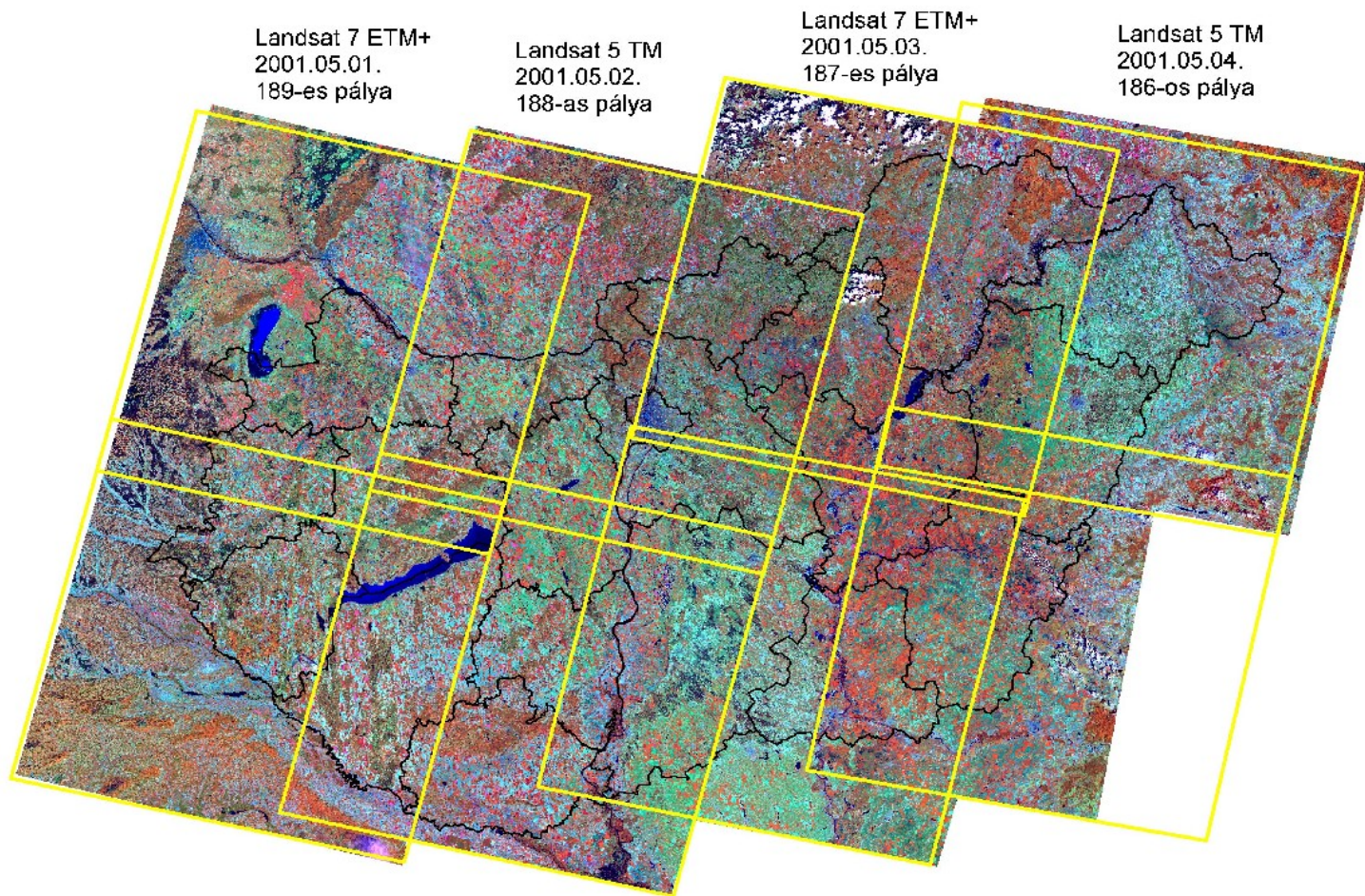
Tulajdonos:	USA
Fellövés ideje:	1999. április
Szenzor:	ETM+
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	185 km x 185 km
Visszatérési gyakoriság:	16 nap
Sávok száma:	1 (P); 6; 1
Spektrális felbontás:	P: 0,52-0,90 1: 0,45-0,52 2: 0,52-0,60 3: 0,63-0,69 4: 0,76-0,90 5: 1,55-1,75 7: 2,08-2,35 6: 10,42-12,50
Radiometriai felbontás:	8 bit
Térbeli felbontás:	15 m (P); 30 m; 60 m
Minőség:	kiváló, de 2003. május 31-től korlátozott adatszolgáltatás a műhold meghibásodása miatt
Pálya magasság:	705 km

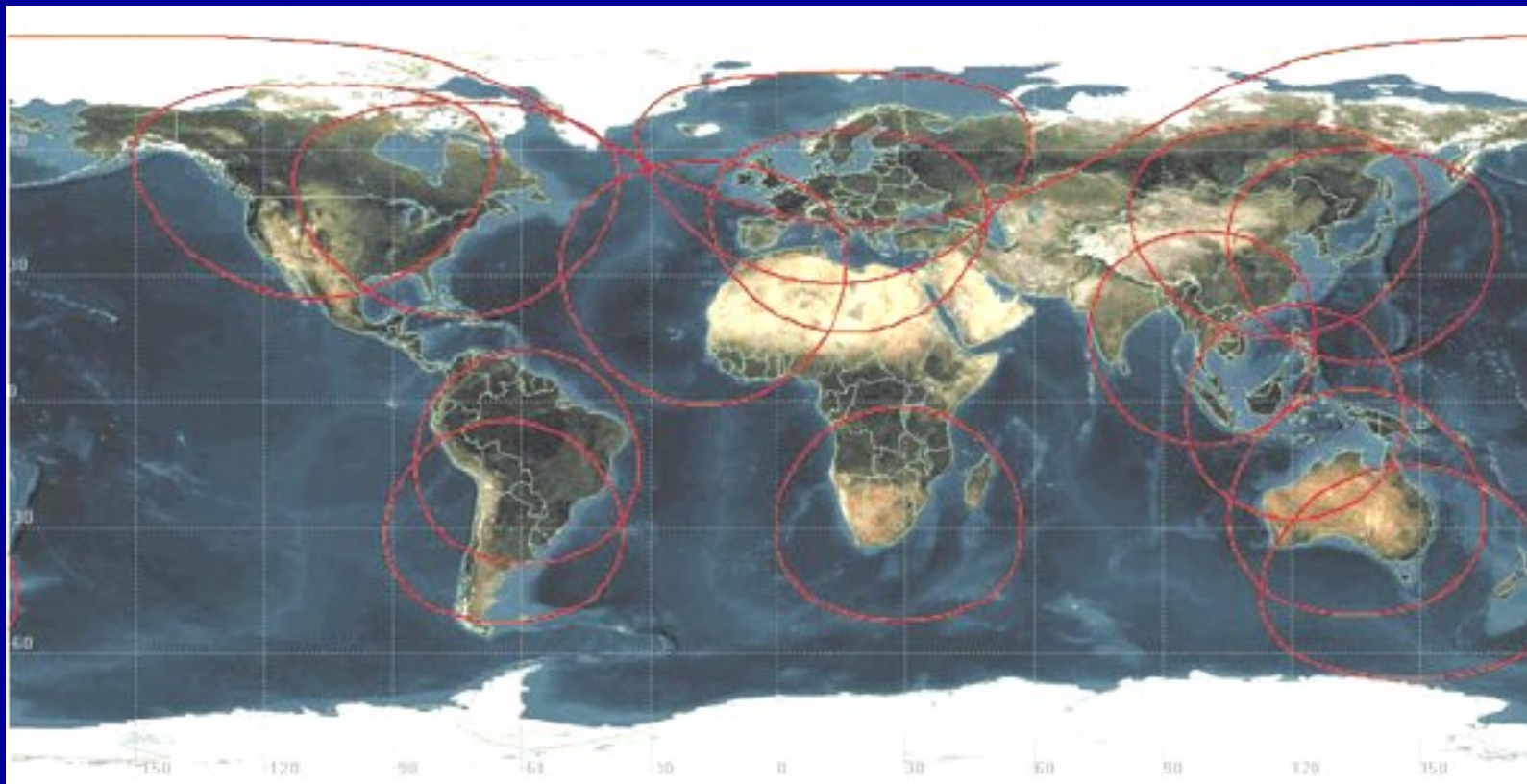
Landsat 7 ETM+ nagyfelbontású űrfelvétel 2003. június 3.

Landsat űrfelvétel előfizetés felvétel pozíciói és a felvételezés eredménye 2001. május 1. dekádjában a 19 megyére

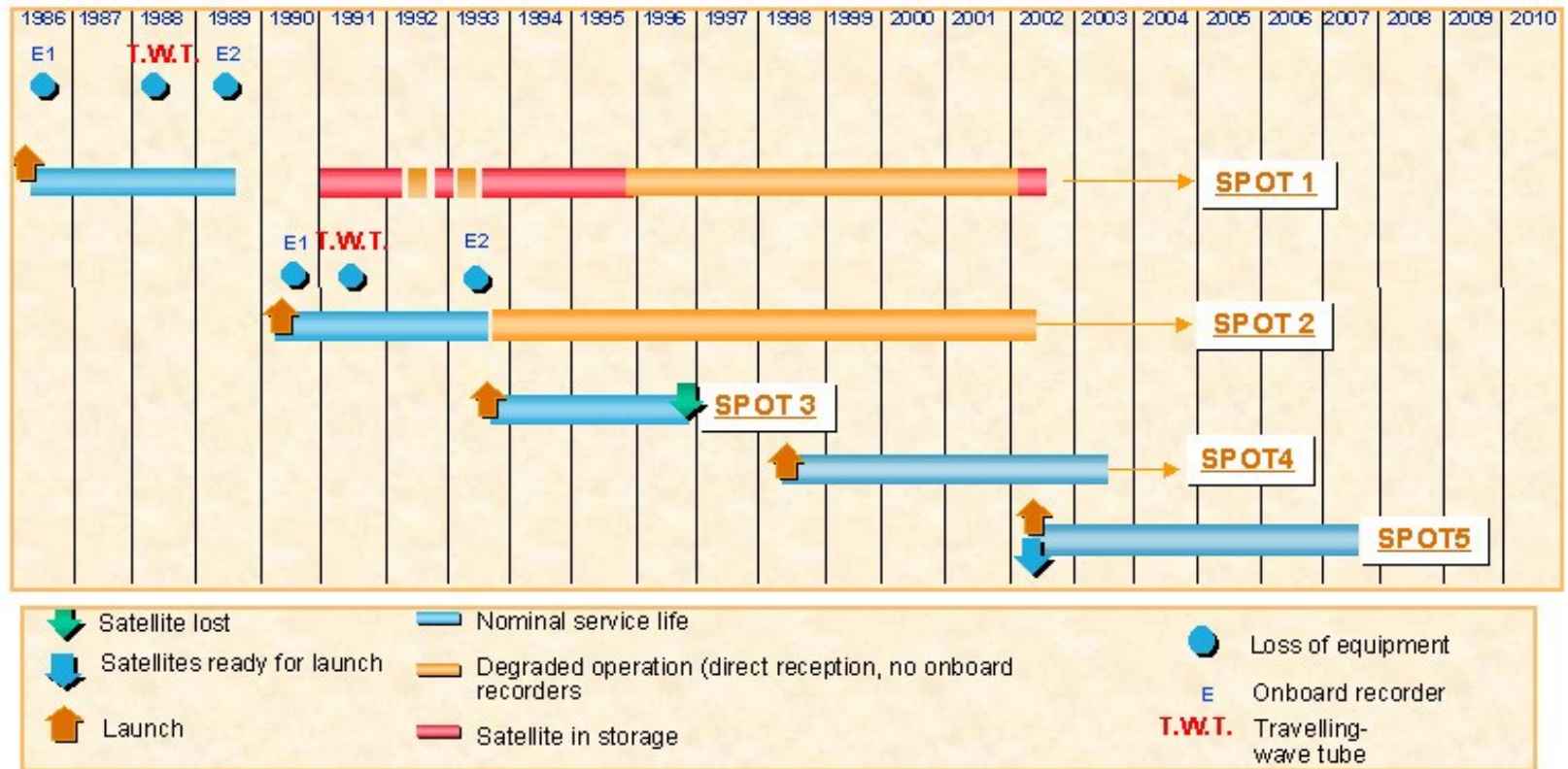

A Landsat műholdak (5, 7) földfelszíni vevőállomásainak hatósugarai

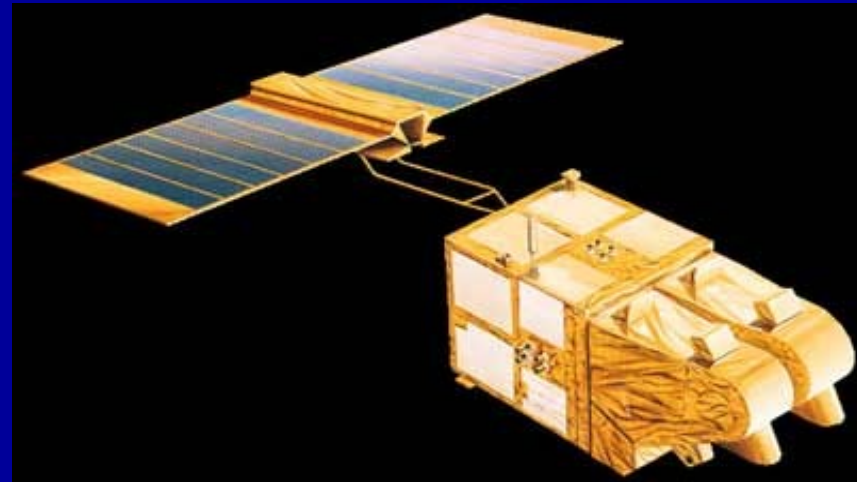
SPOT műholdak szolgálati idődiagramja

The SPOT family

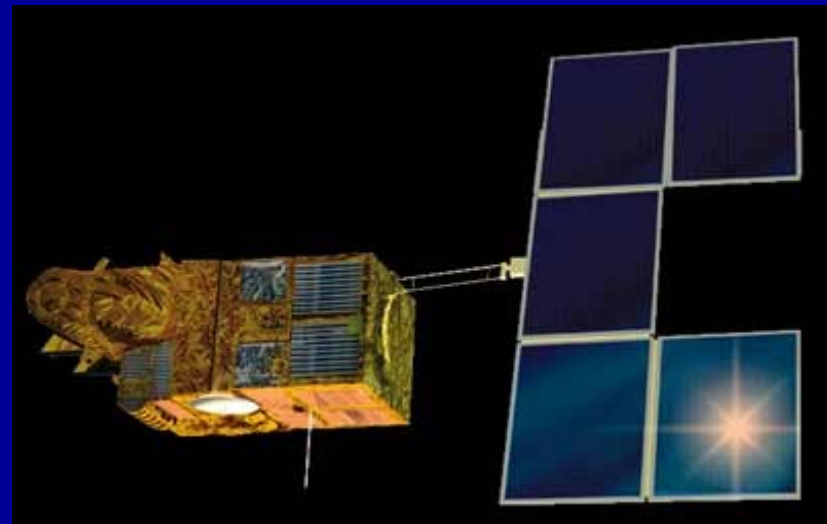
SPOT 2

Tulajdonos:	Franciaország
Felbontás ideje:	1990. január
Szenzor:	HRV
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	60 km x 60 km (P); 80 km x 80 km (M) (27°-os oldalnézetével)
Visszatérési gyakoriság:	1-3 nap programozással (Több műhold együttes működése, nagy látószög és megfelelő programozás biztosítása esetén)
Sávok száma:	1 (P); 3
Spektrális felbontás:	P: 0,51-0,73 1: 0,50-0,59 2: 0,61-0,68 3: 0,79-0,89
Radiometriai felbontás:	8 bit
Térbeli felbontás:	10 m (P); 20 m
Minőség:	kiváló
Pálya magasság:	832 km

SPOT 4

Tulajdonos:	Franciaország
Felbontás ideje:	1998. március
Szenzor:	HRVIR
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	60 km x 60 km (P); 80 km x 80 km (M) (27°-os oldalnézéssel)
Visszatérési gyakoriság:	1-3 nap programozással (Több műhold együttes működése, nagy látószög és megfelelő programozás biztosítása esetén)
Sávok száma:	1 (P); 4
Spektrális felbontás:	P: 0,61-0,68 1: 0,50-0,59 2: 0,61-0,68 3: 0,79-0,89 4: 1,58-1,73
Radiometriai felbontás:	8 bit
Térbeli felbontás:	10 m (P); 20 m
Minőség:	kiváló
Pálya magasság:	822 km

SPOT 4 Xi 1998. 09. 23.

SPOT 5

Tulajdonos:	Franciaország
Felbontás ideje:	2002.
Szenzor:	HRG
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	60 km x 60 km (P); 80 km x 80 km (M) (27°-os oldalranézéssel)
Visszatérési gyakoriság:	1-3 nap programozással (Több műhold együttes működése, nagy látószög és megfelelő programozás biztosítása esetén)
Sávok száma:	1 (P); 3; 1
Spektrális felbontás:	P: 0,48-0,71 1: 0,50-0,59 2: 0,61-0,68 3: 0,79-0,89 4: 1,58-1,73
Radiometriai felbontás:	8 bit
Térbeli felbontás:	2,5 v. 5 m (P); 10 m; 20 m
Minőség:	kiváló
Pálya magasság:	822 km

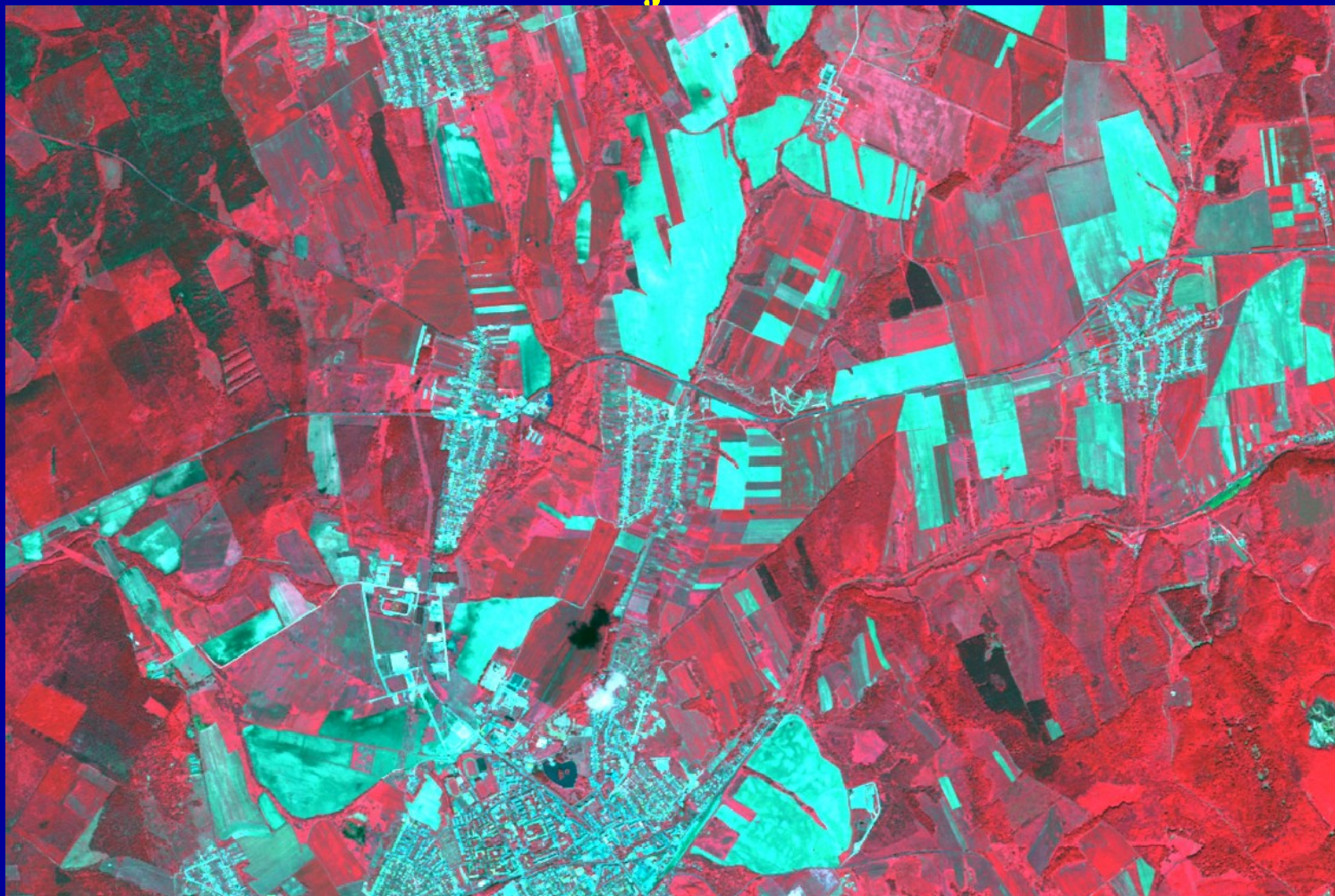
SPOT 5 HRG szenzor

**SPOT 5
műhold
kilövés előtt
(2002.)**

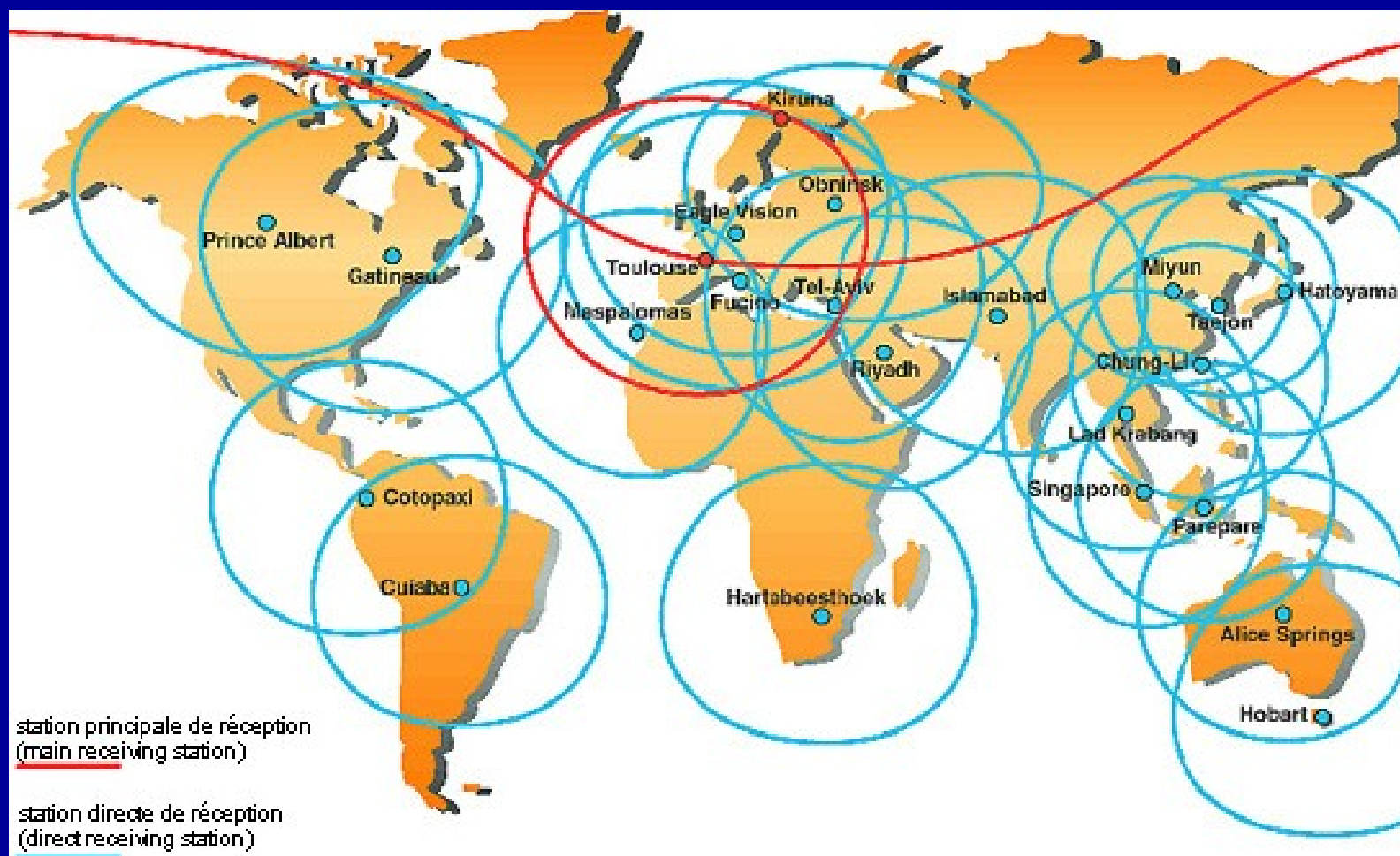

SPOT5 nagyfelbontású űrfelvétel

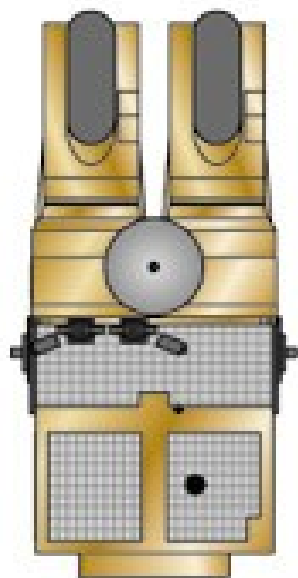
2004. június 7.

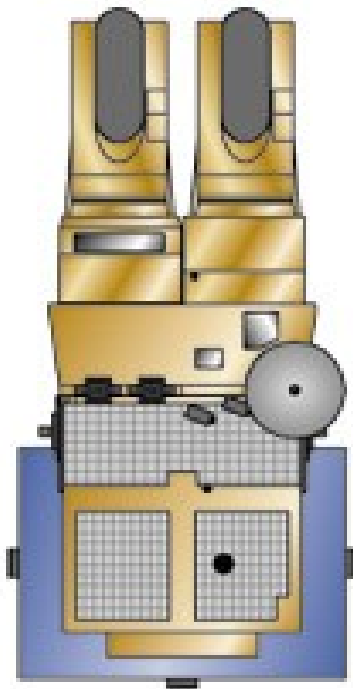
A SPOT műholdak (4, 5) földfelszíni vevőállomásainak hatósugarai

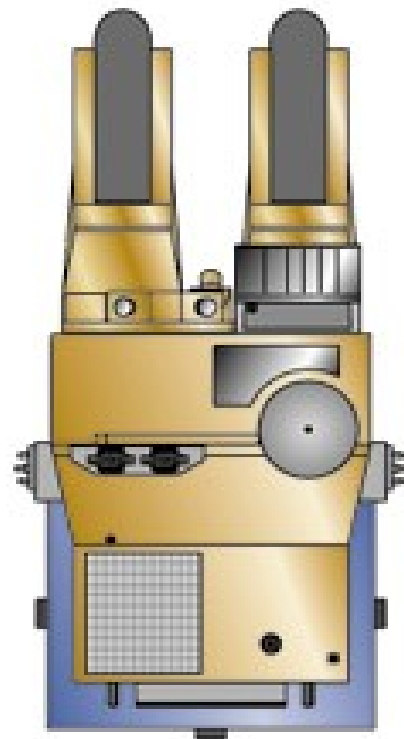
A SPOT műholdcsalád méretének változása

Spot 1, 2, 3

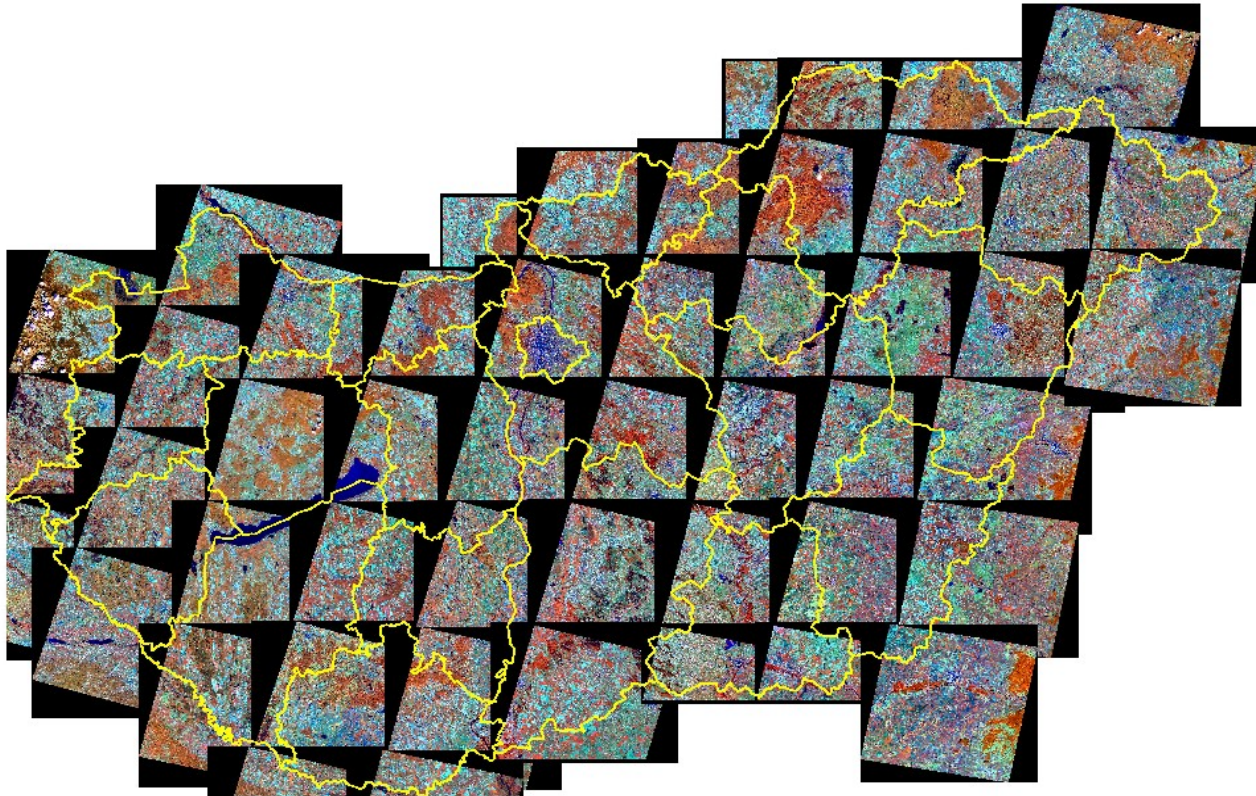

Spot 4

Spot 5

SPOT fedés 1998-99

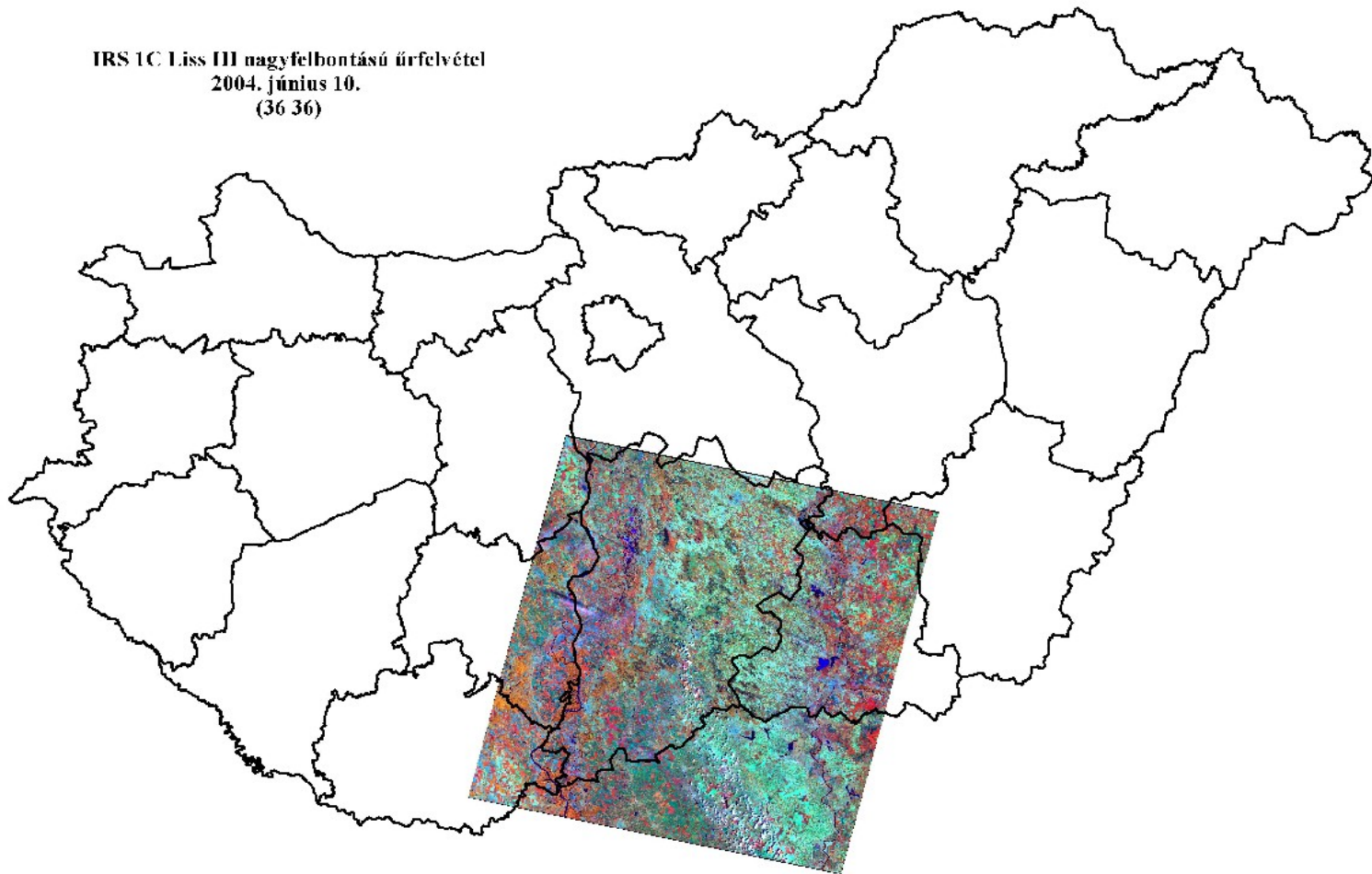

IRS-1C

Tulajdonos:	India
Fellövés ideje:	1995. december
Szenzor:	LISS III.
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	142 km x 142 km
Visszatérési gyakoriság:	24 nap
Sávok száma:	1 (P); 3; 1
Spektrális felbontás:	P:0,50-0,75 2:0,52-0,59 3:0,62-0,68 4:0,77-0,86 5:1,55-1,70
Radiometriai felbontás:	7 bit
Térbeli felbontás:	5,8 m (P); 23 m, 70 m
Pálya magasság:	817 km

IRS 1C LISS III nagyfelbontású űrfelvétel 2004. június 10.

IRS 1C Liss III nagyfelbontású űrfelvétel
2004. június 10.
(36 36)

IRS-1D

Tulajdonos:	India
Fellövés ideje:	1997. szeptember
Szenzor:	LISS III.
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	142 km x 142 km
Visszatérési gyakoriság:	24 nap
Sávok száma:	1 (P); 3; 1
Spektrális felbontás:	P:0,50-0,75 2:0,52-0,59 3:0,62-0,68 4:0,77-0,86 5:1,55-1,70
Radiometriai felbontás:	7 bit
Térbeli felbontás:	5,8 m (P); 23 m, 70 m
Pálya magasság:	780 km

IRS-P6

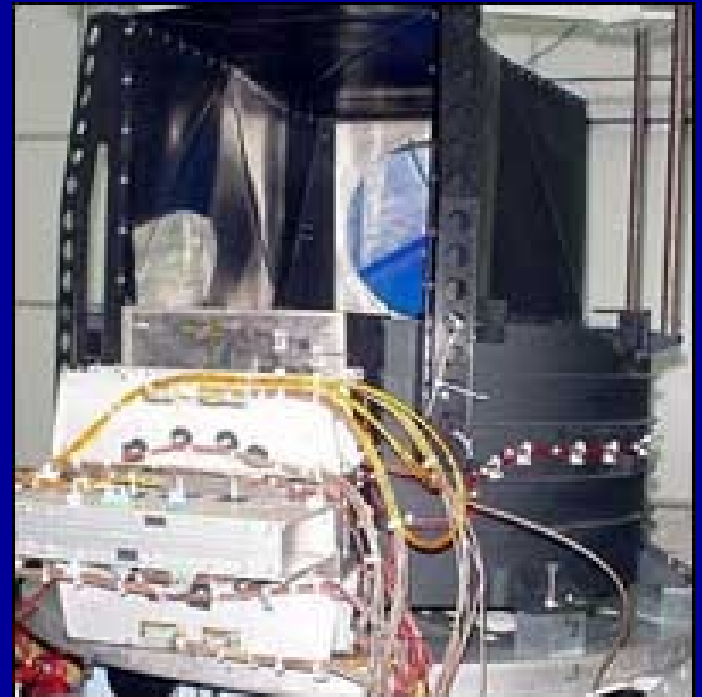
Tulajdonos:	India
Felbontás ideje:	2003. október
Szenzor:	LISS III.
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	141 km x 141 km
Visszatérési gyakoriság:	24 nap
Sávok száma:	1 (P); 4
Spektrális felbontás:	P: 0,50-0,75 2: 0,52-0,59 3: 0,62-0,68 4: 0,77-0,86 5: 1,55-1,70
Radiometriai felbontás:	7 bit
Térbeli felbontás:	5,8 m (P); 23 m
Pálya magasság:	817 km

LISS III. szenzor

IRS-P6

Tulajdonos:	India
Fellövés ideje:	2003. október
Szenzor:	LISS IV.
Típus:	Multispektrális (M);
Területi lefedés:	24 km x 24 km
Visszatérési gyakoriság:	5 nap
Sávok száma:	4
Spektrális felbontás:	2: 0,52-0,59 3: 0,62-0,68 4: 0,77-0,86 5: 1,55-1,70
Radiometriai felbontás:	7 bit
Térbeli felbontás:	5,8 m
Pálya magasság:	817 km

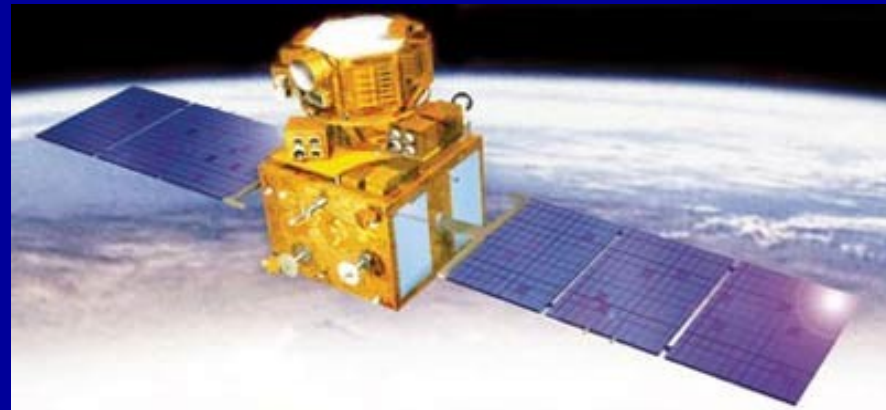
LISS IV. szenzor

IRS-P6

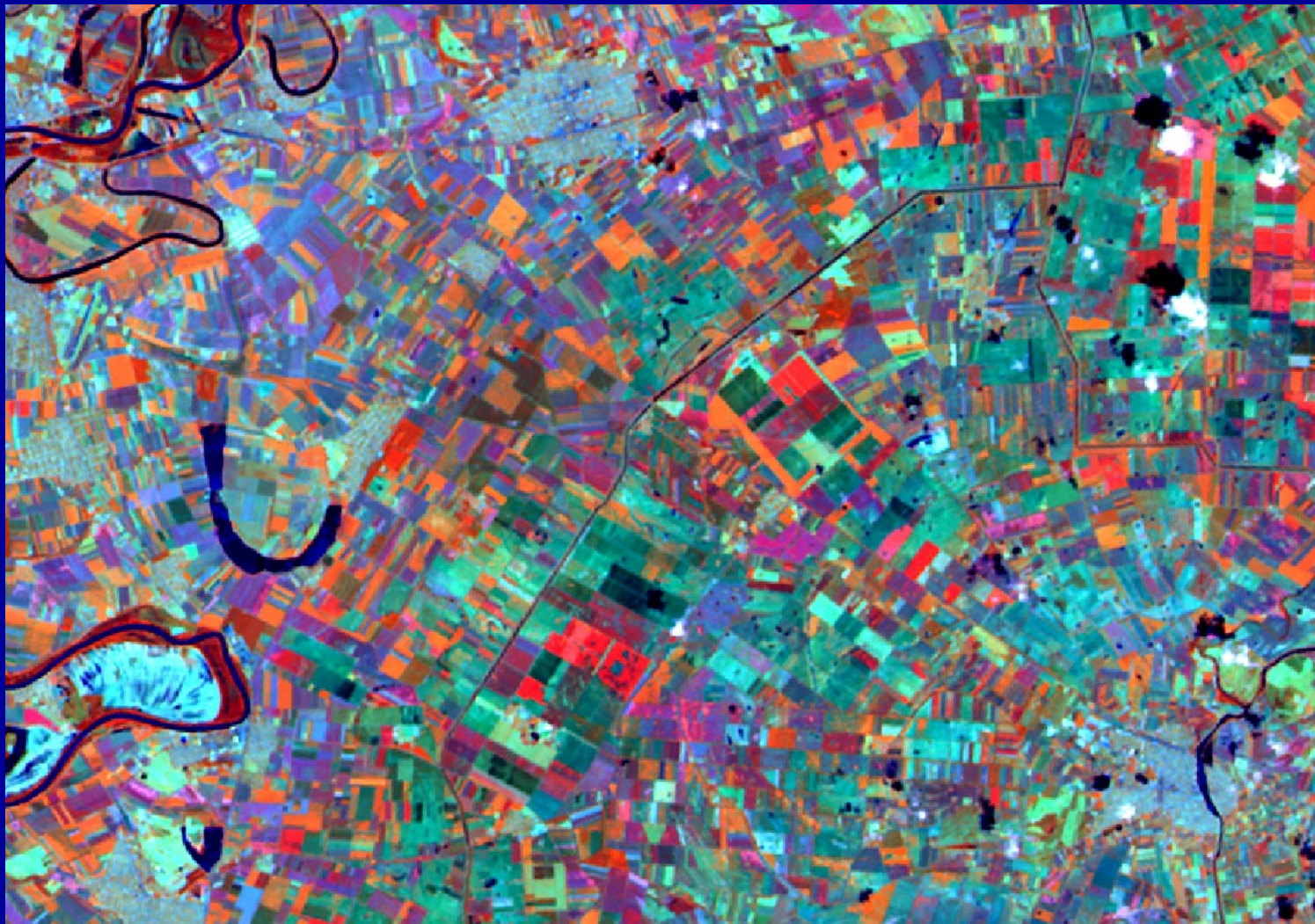
Tulajdonos:	India
Fellövés ideje:	2003. október
Szenzor:	AWIFS
Típus:	Multispektrális (M);
Területi lefedés:	737 km x 737 km
Visszatérési gyakoriság:	5 nap
Sávok száma:	4
Spektrális felbontás:	2: 0,52-0,59 3: 0,62-0,68 4: 0,77-0,86 5: 1,55-1,70
Radiometriai felbontás:	10 bit
Térbeli felbontás:	56 m
Pálya magasság:	817 km

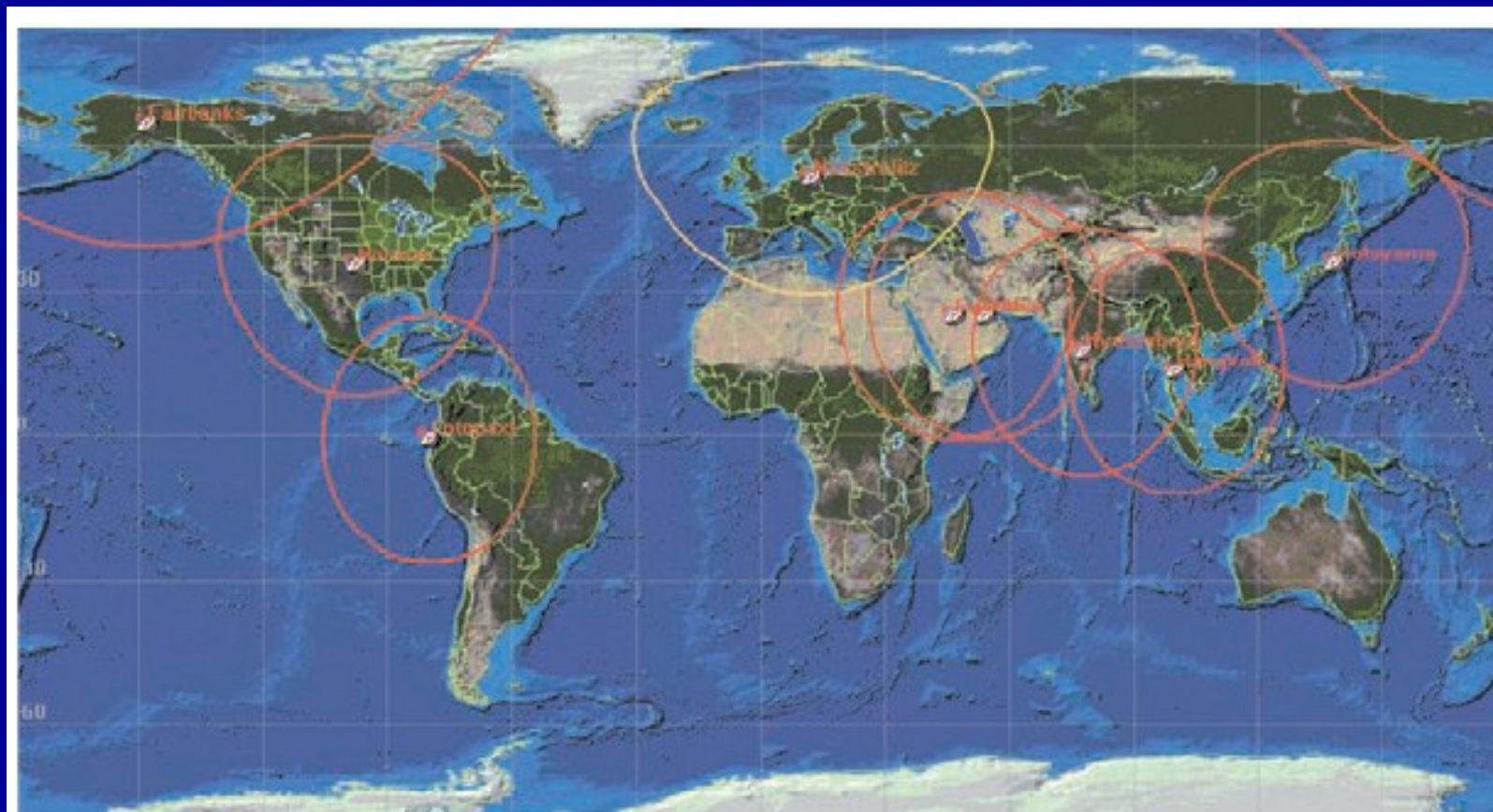
AWIFS szenzor

IRS-P6 AWIFS nagyfelbontású űrfelvétel részlet 2005. június 24.

Az IRS műholdak földfelszíni vevőállomásainak hatósugarai

Szuperfelbontású űrfelvételek:

Ikonos
QuickBird

IKONOS

Tulajdonos:	USA
Fellövés ideje:	1999. szeptember
Szenzor:	IKONOS
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	11 km x 11 km
Visszatérési gyakoriság:	1-3 nap programozással
Sávok száma:	1 (P); 4
Spektrális felbontás:	P: 0,45-0,90 1: 0,45-0,53 2: 0,52-0,61 3: 0,64-0,72 4: 0,77-0,88
Radiometriai felbontás:	11 bit
Térbeli felbontás:	1 m (P); 4 m
Minőség:	kiváló
Pálya magasság:	680 km

Szuper felbontású űrfelvételek (1m x 1m - 4m x 4m-es földfelszíni felbontás)

Az 1999. szeptember 24-én sikeresen fellőtt IKONOS műhold
1m x 1m-es földfelszíni felbontású pankromatikus,
valamint 4m x 4m-es földfelszíni felbontású multispektrális vevővel rendelkezik

IKONOS multispektrális űrfelvétel részlet
(4 m-es felbontás Sapporo,) Japán, 1999. október 6.
Space Imaging

QuickBird

Tulajdonos:	USA
Fellövés ideje:	2001.
Szenzor:	QuickBird
Típus:	Pankromatikus (P); Multispektrális (M);
Területi lefedés:	22 km x 22 km
Visszatérési gyakoriság:	1-3 nap programozással
Sávok száma:	1 (P); 4
Spektrális felbontás:	P: 0.45-0.90 1: 0.45-0.53 2: 0.52-0.61 3: 0.64-0.72 4: 0.77-0.88
Radiometriai felbontás:	11 bit
Térbeli felbontás:	0,6 m (P); 2,4 m
Minőség:	kiváló
Pálya magasság:	450 km

QuickBird pankromatikus űrfelvétel részlet

2005. május 1.

QuickBird multispektrális űrfelvétel részlet

2005. május 1.

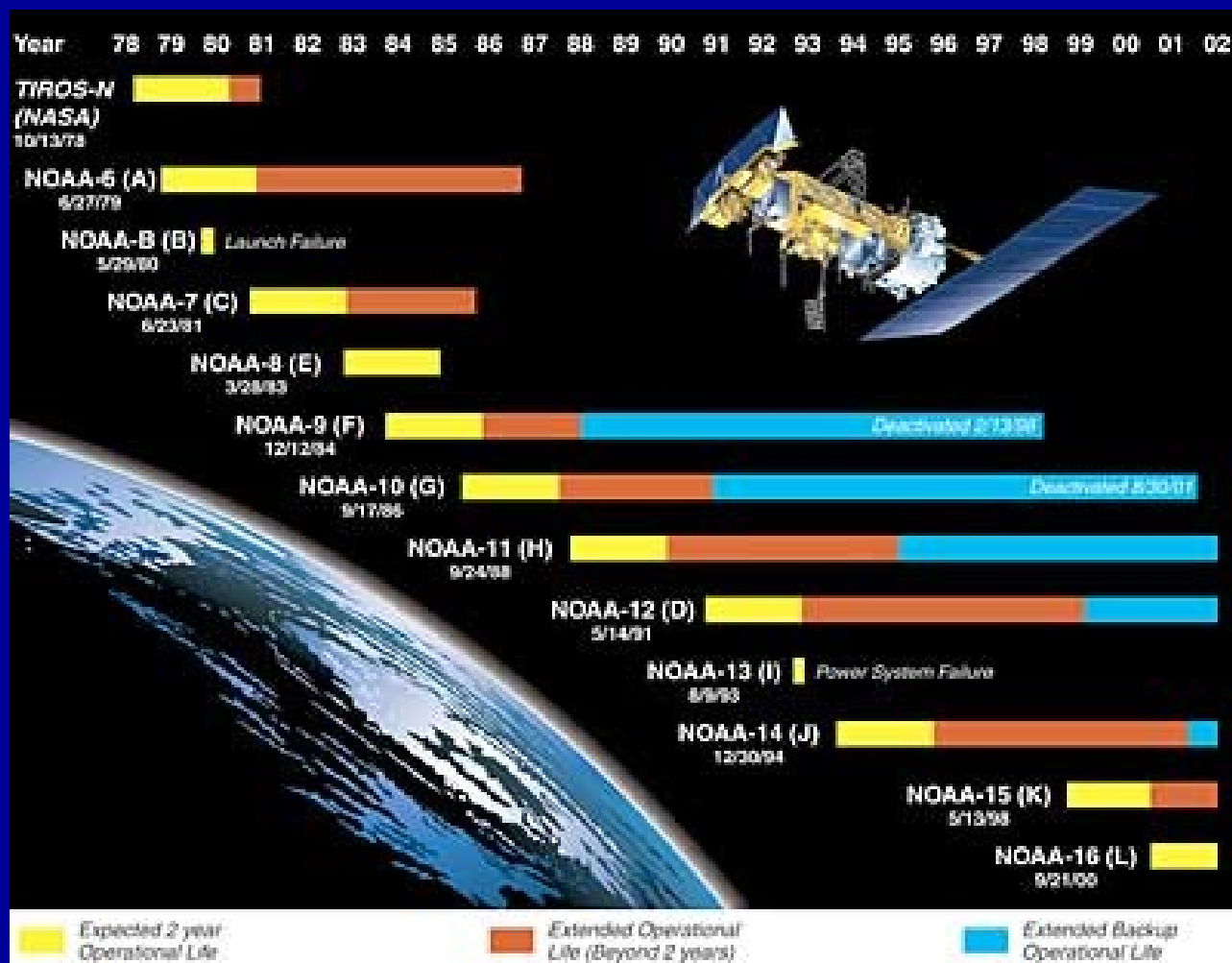
QuickBird pankromatikus és multispektrális űrfelvétel adatfúziójával előállított űrfelvétel részlet

Kis felbontású űrfelvételek:

NOAA

NOAA műholdak szolgálati idődiagramja

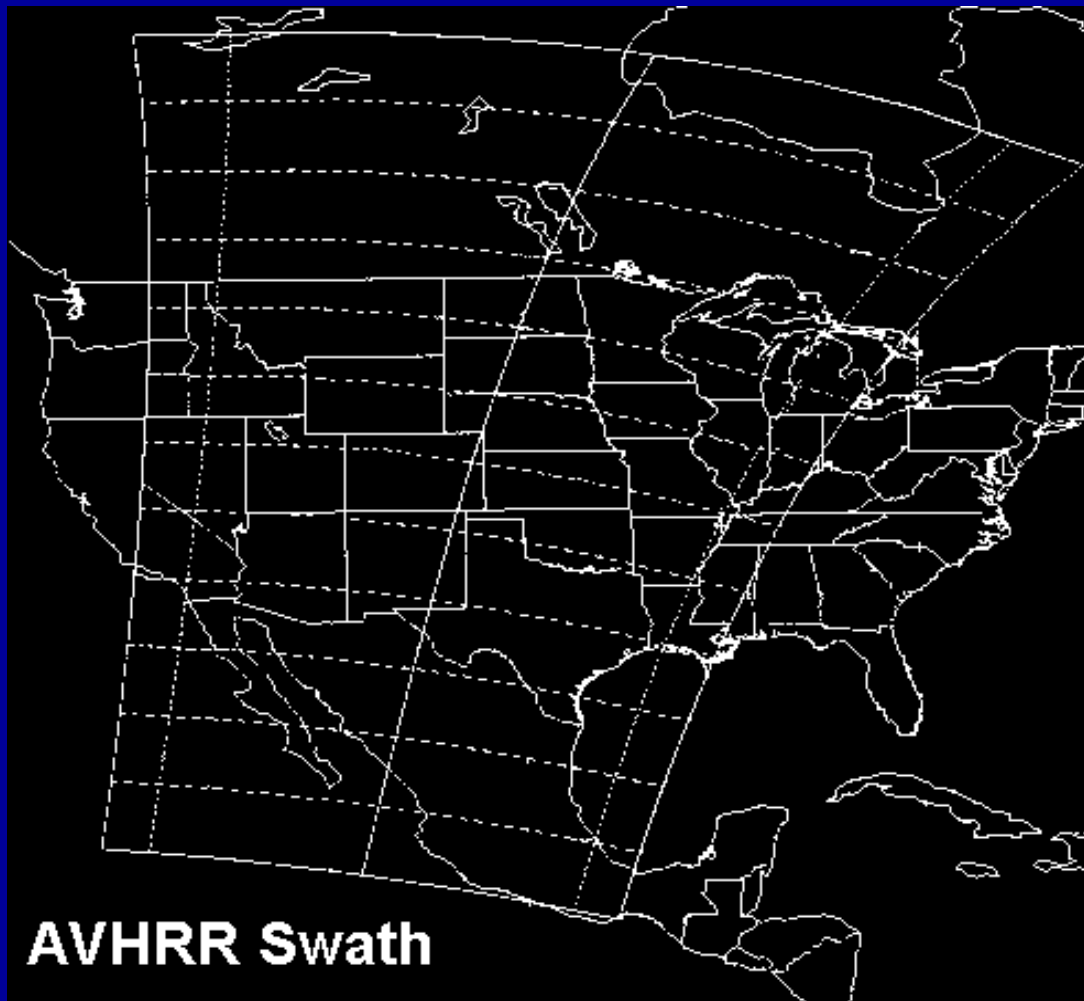
Kiegészítő információ
(nem törzsanyag)

NOAA

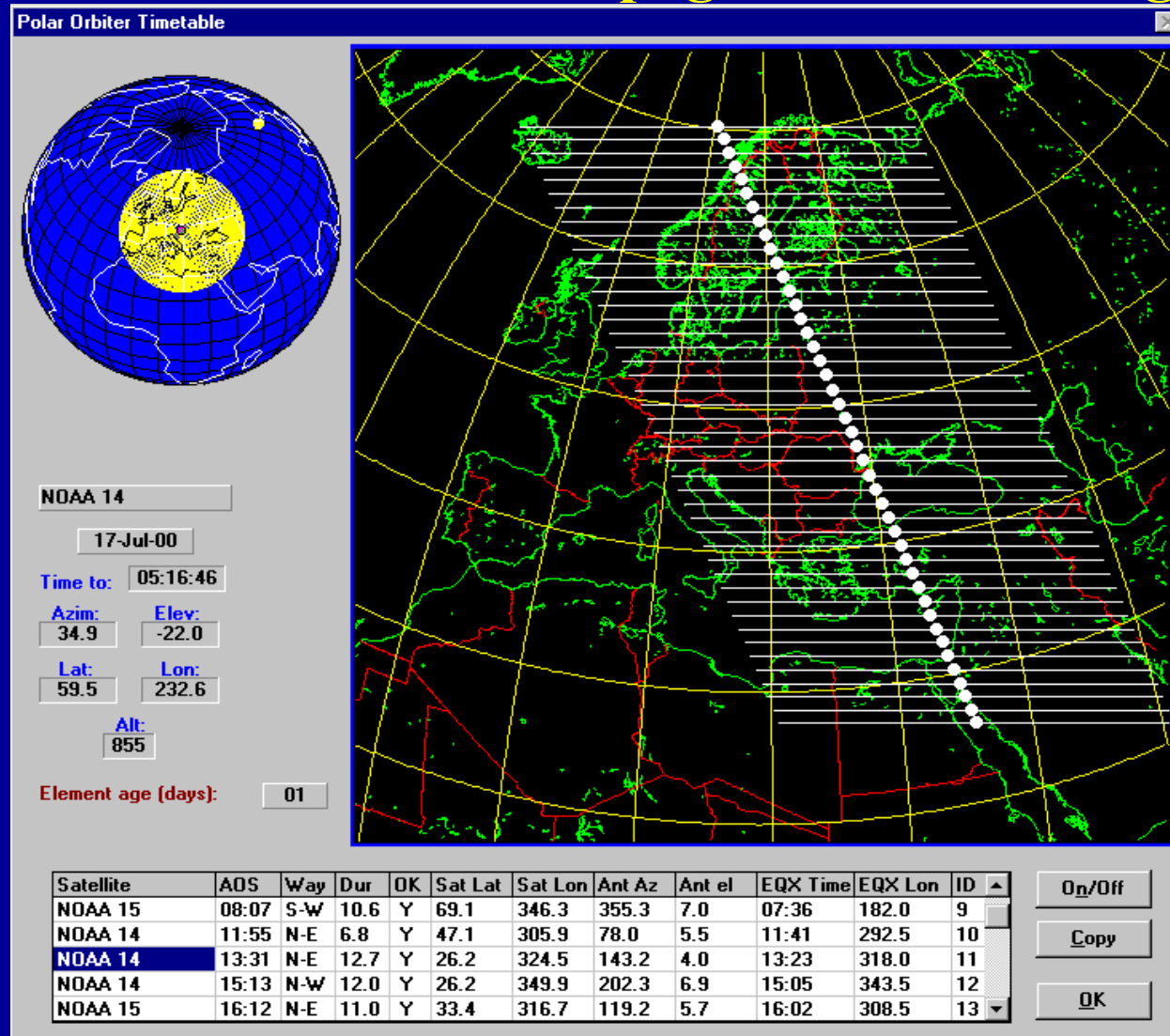
Tulajdonos:	USA
Fellevés ideje:	1976-
Szenzor:	AVHRR
Típus:	Multispektrális (M);
Területi lefedés:	2500 km x 2500 km (55°-os oldalra-nézésnél)
Visszatérési gyakoriság:	0,5 nap
Sávok száma:	5
Spektrális felbontás:	1:0,58-0,68 2:0,725-1,10 3A:1,58-1,64 3B:3,55-3,93 4:10,30-11,30 5:11,50-12,50
Radiometriai felbontás:	10 bit
Térbeli felbontás:	1100 m
Pálya magasság:	833 km

Az AVHRR szenzor letapogatási sávszélessége

Az AVHRR szenzor letapogatási sáv szélessége

Növénymegfigyelés kifelbontású űrfelvételekkel: NOAA AVHRR idősorok

KÖZVETLENÜL VETT ADAT

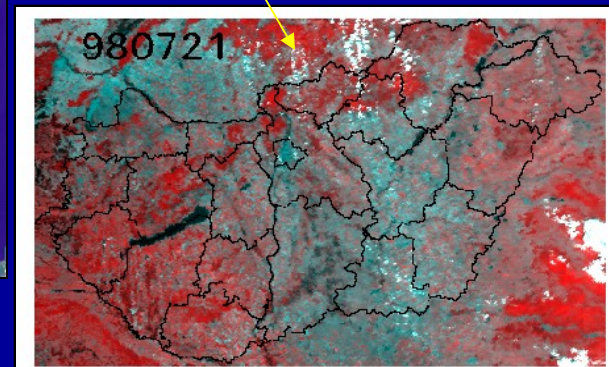

1998. július 21. (124 RGB)

Jellemzők:

- több műhold
(NOAA-12, 14, 15, 16, 17, 18)
- több lefedés/nap
(6-10/24 óra)
- nem túl nagy pixelméret
(120 ha)
- multispektrális értékek
- stabil adatáramlás

ELŐFELDOLGOZOTT ADAT

1998. július 21. (211 RGB)

Adatbiztosítás: NOAA AVHRR vevő (FÖMI TK)

Antenna forgató mechanikával

Feldolgozó szoftver

Vezérlő egység

1998 májusában helyezték üzembe
közel 13 000 képet vett eddig
NOAA-12, 14, 15, 16, 17 és 18-at veszi
non - stop üzemel

Közepes felbontású űrfelvételek:

MERIS és MODIS

ENVISAT

Tulajdonos:	ESA
Fellövés ideje:	2002. március
Fellövő rakéta:	Ariane 5
Fellövési tömeg:	8200 kg
Szenzorok:	10, beleértve az ASAR-t és a MERIS-t
Pálya:	Napszinkronizált, 800 km-es magasság
Látószög:	98°
Visszatérési gyakoriság:	35 nap

MERIS

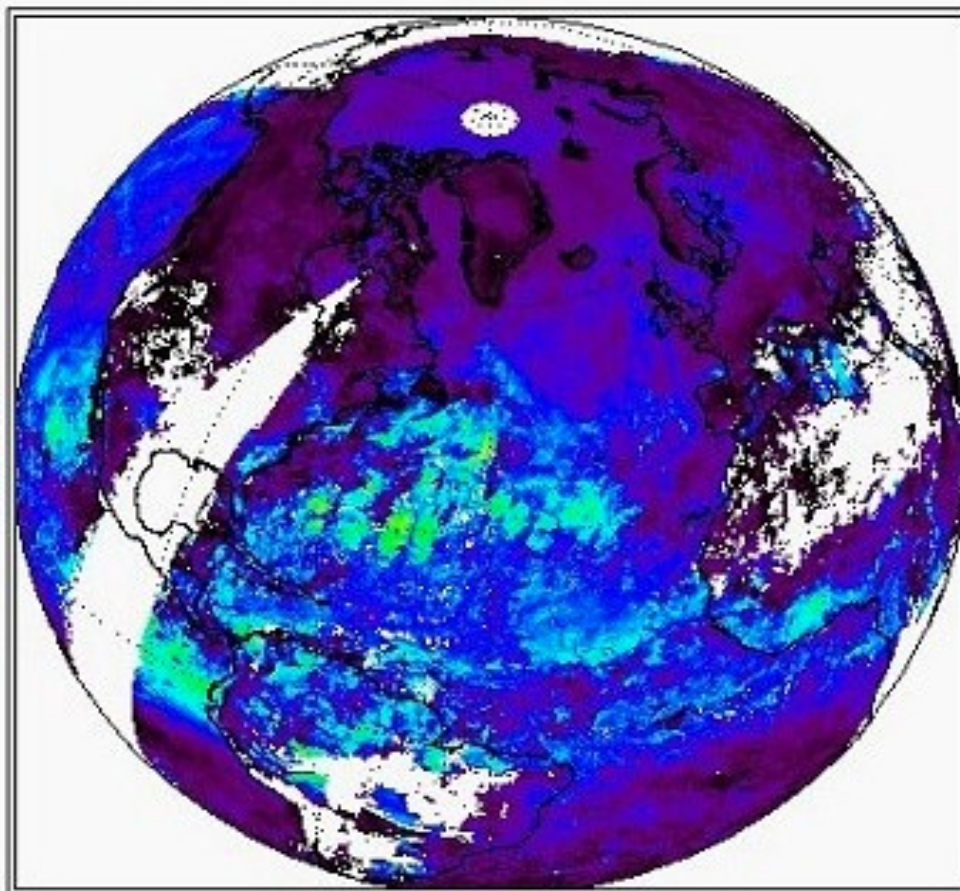
Tulajdonos:	ESA
Fellövés ideje:	2002. március
Szenzor:	MERIS
Típus:	Multispektrális
Területi lefedés:	Óceán: 1040 km x 1200 km Föld: 260 km x 300 km
Visszatérési gyakoriság:	3 nap
Sávok száma:	15 programozható
Spektrális felbontás:	390-1040 nm sáv szélesség: 0,3-1,05 nanométer programozható
Radiometriai felbontás:	16 bit
Térbeli felbontás:	300 m (teljes felb.); 1200 m (csökkentett felb.)
Pálya magasság:	800 km

MERIS

Mean MERIS @ ESA water vapour content (above clouds)

01/07/2003-20/07/2003, 9kmx9km

(g.cm-2)

6.000

5.000

4.000

3.000

2.000

1.000

0.000

ACRI processing

TERRA és AQUA

Tulajdonos:	NASA
Fellövés ideje:	1999. december; 2002. május
Fellövő rakéta:	Terra; Aqua
Fellövési tömeg:	5190 kg; 2934 kg
Szenzorok:	<u>TERRA</u> : ASTER, CERES, MISR, MODIS, MOPITT; <u>AQUA</u> : AIRS, AMSR-E, AMSU-A, CERES, HSB, MODIS
Pálya:	Napszinkronizált, 705 km-es magasság, poláris; közel- poláris(AQUA)
Látószög:	98,2°;98°

MODIS

Tulajdonos:	USA
Fellövés ideje:	Terra: 1999. dec. Aqua: 2002. máj.
Szenzor:	MODIS
Típus:	multispektrális
Területi lefedés:	2330 km x 10 km
Visszatérési gyakoriság:	1-2 nap
Sávok száma:	36
Spektrális felbontás:	1-36: 0,62-14,385 mikrométer (nem folytonos)
Radiometriai felbontás:	12 bit
Térbeli felbontás:	250 m (1-2 sáv); 500 m (3-7 sáv); 1000 m (8-36 sáv)
Tervezett élettartam:	6 év
Pálya magasság:	705 km

MODIS

2002.08.20.

Példák

több különböző (típusú) távérzékelte felvétel együttes felhasználására

A növények fejlődése űrfelvételekkel megfigyelhető

Búza

03.24.

LAI 0,01

04.14.

LAI 1,66

05.15.

LAI 7,89

06.01.

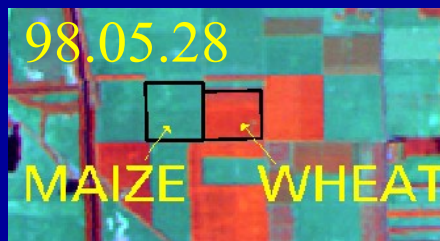
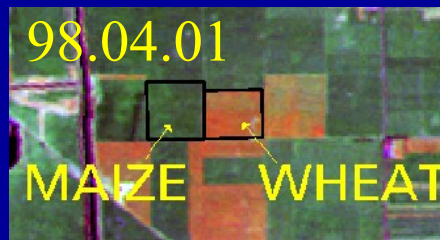

LAI 4,27

07.03.

LAI 0,01

Kukorica

06.01.

06.15.

07.03.

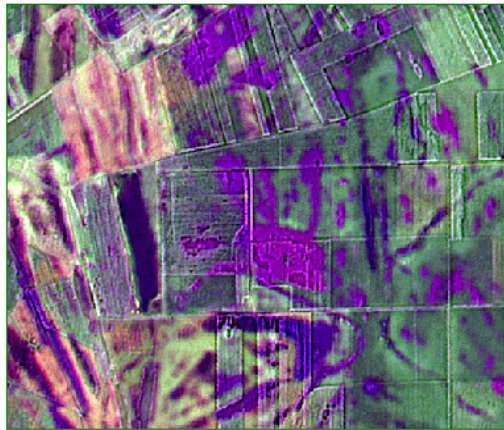
08.18.

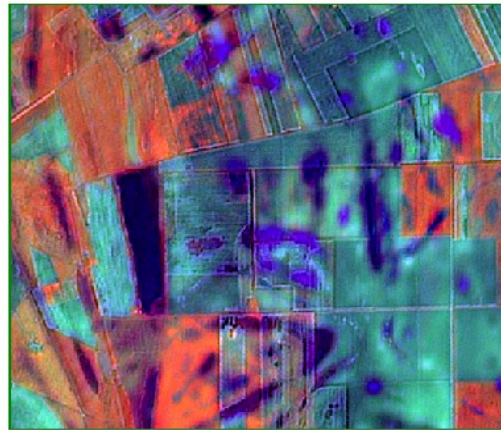
09.04.

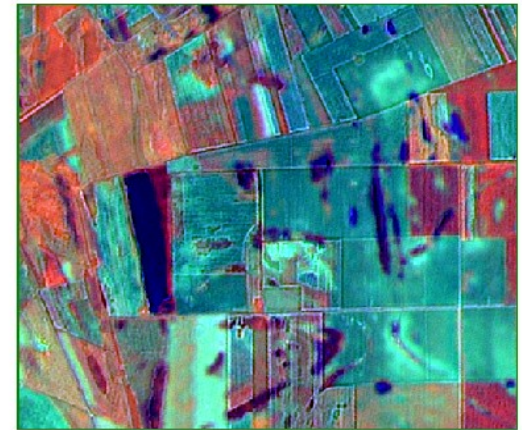
A folyamatok követését a különböző időpontokban készült felvételek teszik lehetővé

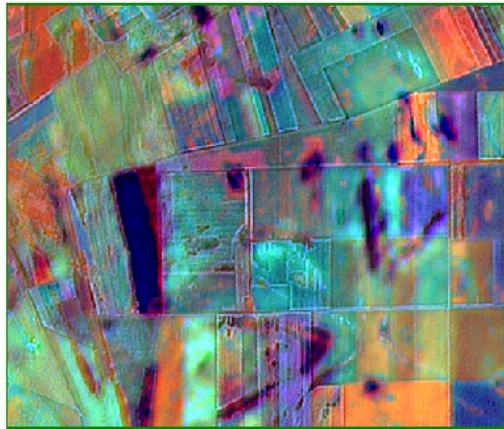
Landsat TM (RGB 453) 1999.03.12.

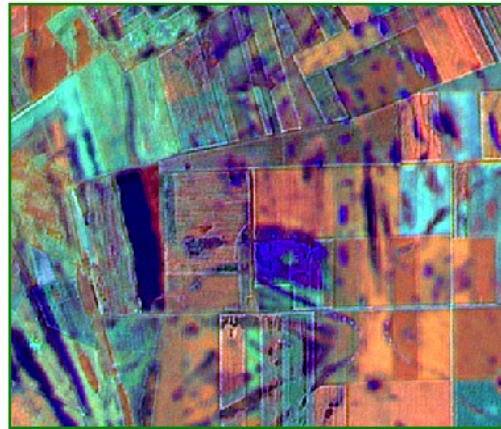
IRS 1C Liss III. (RGB 342) 1999.05.08.

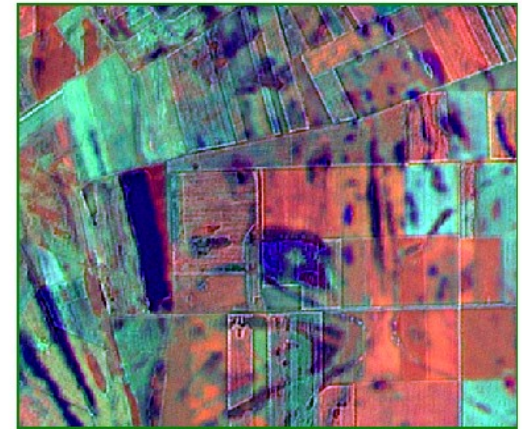
Landsat TM (RGB 453) 1999.06.07.

IRS 1C Liss III. (RGB 342) 1999.06.27.

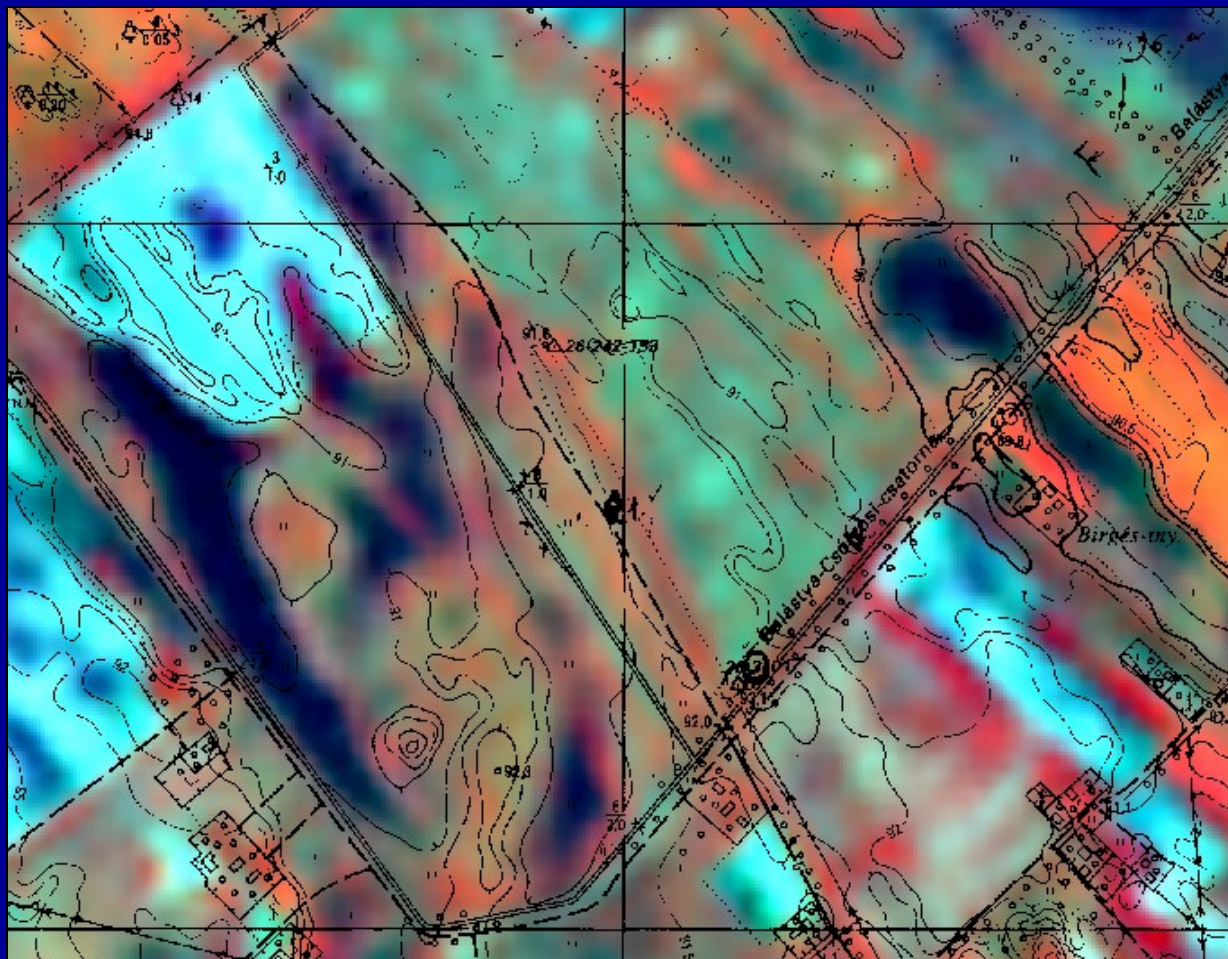

Landsat TM (RGB 453) 1999.07.18.

Landsat TM (RGB 453) 1999.07.25.

Az űrfelvétel a földfelszín pontos, részletes tükre

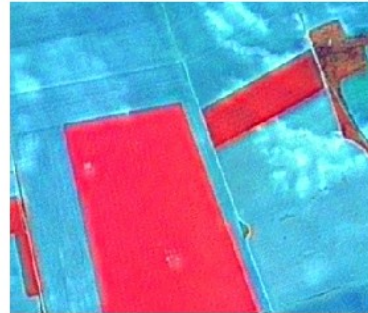

1999. május 8-i IRS-1D LISS-III. űrfelvétel részlet (Csongrád megyében)

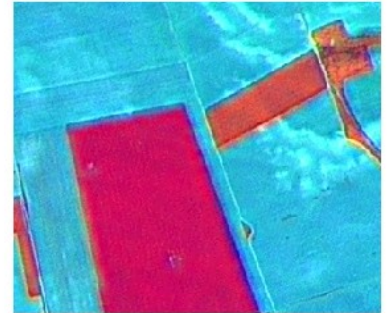
Űrfelvétel idősor és légifelvétel összehasonlítása

Multispektrális Landsat (30 m)
és pankromatikus IRS (6m)
űrfelvételek egyesítésével készült
űrfelvétel idősor
és
egy időpontú légifelvétel
összehasonlítása a Somogy megyei
mintaterület egy részletére

Landsat 7 ETM(04.21) - IRS-1D PAN(05.26)

Landsat 5 TM(0515) + IRS-1D PAN(05.26)

Landsat 7 ETM(06.08) - IRS-1D PAN(05.26)

Landsat 5 TM(07.02) + IRS-1D PAN(05.26)

Landsat 7 ETM(08.11) - IRS-1D PAN(05.26)

Légifelvétel (06.05)

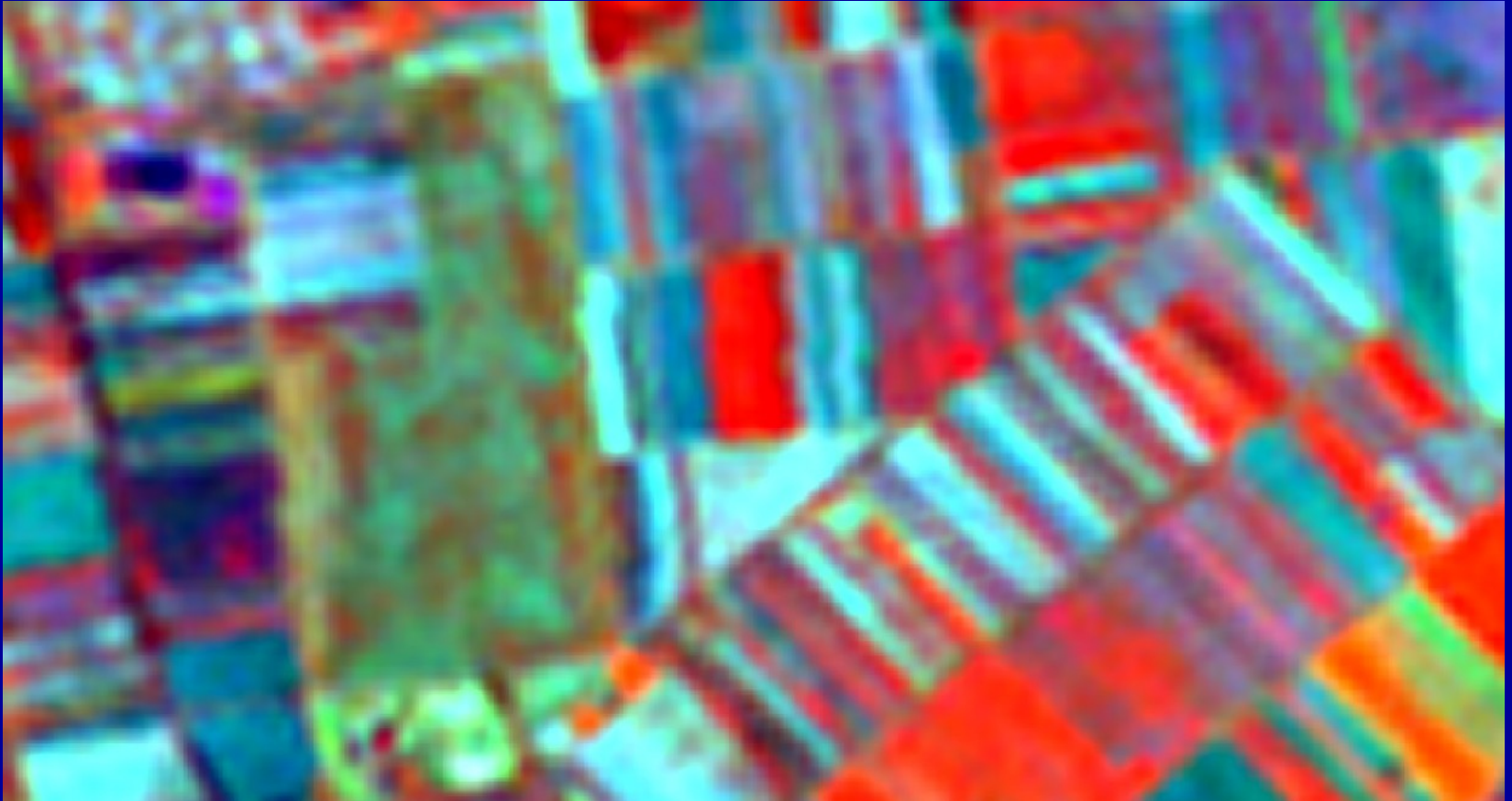

Ortofotó részlet

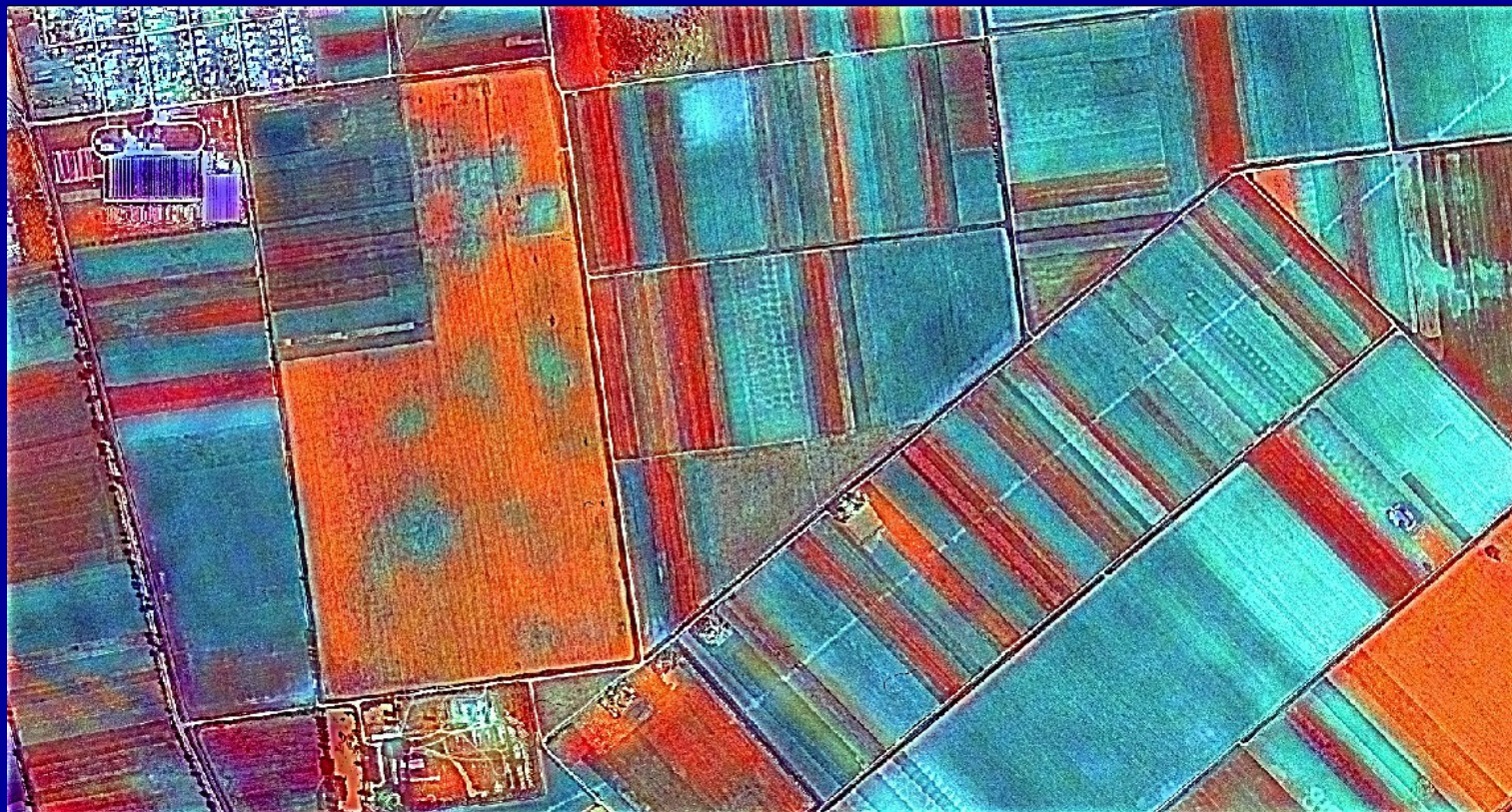
Felvétel 2: Ortofotó részlet, 2000. május 27..

Landsat űrfelvétel (2000. augusztus)

Felvétel 1: Landsat TM 2000. augusztus 20.

Landsat űrfelvétel (április) és ortofotó egyesítése

2000.04.30. Landsat 7 ETM+ és ortofotó

elemi képpontméret: 0.64 * 0.64 m

M= 1 : 10 000

Landsat űrfelvétel (május) és ortofotó egyesítése

2000.05.18. Landsat 7 ETM+ és ortofotó

elemi képpontméret: 0.64 * 0.64 m

M= 1 : 10 000

Landsat űrfelvétel (június) és ortofotó egyesítése

2000.06.09. Landsat 5 TM és ortofotó
elemi képpontméret: 0.64 * 0.64 m
M= 1 : 10 000